

Η ΕΝ ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ

ΝΕΟΔΗΜΗΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ ΕΠΙ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

Κ. ΣΤΡΑΤΟΥΛΗ ΙΕΡΕΩΣ.

“Καὶ εἶδόν, καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης ὁ οἶκος Κυρίου.”
(Ἰεζεκιήλ μδ', 4)

Πρὸς ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ἤδη κεκμηκότας ἕνεκα τοῦ μήκους τῆς ἱερᾶς τελετῆς τῆς αἰσίως λαβούσης χώραν πρὸ ὀλίγου, ἱεουργήσαντος τοῦ σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σύρου καὶ Τήνου ἀπευθύνομαι οὐχὶ διὰ σχοινοτενοῦς λόγου, ἀλλὰ δι' αὐτοσχεδίου προσλαλιᾶς, ἐπικαλούμενος τὴν συνήθη φιληκοίαν ὑμῶν.

Μεγαλώνυμος, ἀδελφοί, ἡ ἡμέρα αὕτη· διὰ τὸ ταύτης ἐπίσημον εορτάζει ἀγλαῶς ἢ τε Θεοφιλῆς κοινότης καὶ ὁρθοδοξία ἐν γένει. Ναὶ μὲν μεγαλοπρεπῆς ὁ ἐν Ἱερουσαλήμ ναὸς τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξε, βασιλικαῖς καὶ πολυταλάντοις δαπάναις ἐγερθεὶς, ἀλλ' οὐχ ἥττον περικαλλῆς διατελεῖ ὁ ἐν Λιβερπούλῃ οὗτος ναὸς ἱδρυθεὶς καὶ περατωθεὶς ἀδραῖς συνει-

σφοραῖς εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἀπαρτιζόντων τὴν λίαν ἀγαπητὴν μοι ταύτην κοινότητα. Εἰς ἐκεῖνον μὲν οἱ Ἰσραηλίται τῆς Παλαιστίνης καὶ τῶν ἄλλων τόπων ἔρχοντο μεταθρησκευτικῆς εὐλαβείας ἵνα προσηνέγκωσιν εἰς τὸν ὄντα, τὸν Ἰεχοβᾶ, τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὴν λατρείαν καὶ τὰς ὀλοκαυτώσεις· εἰς τοῦτον δὲ οἱ χριστεπώνυμοι λαοὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν συναθροίζονται ὅπως προσάγωσι τῷ Προαιωνίῳ, τῷ τρισυποστάτῳ Θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν, τὴν τε λογικὴν λατρείαν καὶ τὴν ἀναίμακτον θυσίαν μετὰ θρησκευτικῆς κατανύξεως καὶ φιλαδελφίας.

Καύχημα καὶ δόξα τοῦ παλαιοῦ Ἰσραὴλ ὁ Σολομώντειος ναὸς διὰ τε τὸ περιφανές καὶ τὰς ἀναμνήσεις, ὠράϊσμα καὶ κλέος εὐρὺ τοῦ νέου Ἰσραὴλ διὰ τε τὸ κομψοπρεπές καὶ τὰς ἐθνικὰς προσδοκίας ὁ ἱερὸς οὗτος ναὸς τῶν τέκνων τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος! Μέγας ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος! Δόξα Κυρίου ἐν εἵδει νεφέλης ἐπλήρωσε τὸν ναὸν τότε, δόξα Κυρίου σήμερον κατασκεπάζει τὸν ἐγκαινισθέντα ἅγιον ναὸν τῆς εἰς Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, ἀκραιφνοῦς ἡμῶν πίστεως. “Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης ὁ οἶκος Κυρίου.”

Τὰ τρόπαια τοῦ Δαβίδ καὶ ἡ πολυθρύλητος σοφία τοῦ Σολομῶντος, εἰς ὃν οἱ βασιλεῖς Τύρου καὶ Σιδῶνος, Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας, καὶ ἡ βασίλισσα Σαβὼ ἤνοιγον θησαυροὺς μεγάτιμους, δαψιλεύοντες ἐν ἀφθονίᾳ τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, τοὺς πολυτελεῖς λίθους, τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου, τὰ ἀρώματα καὶ τὰ ἐλεφάντινα ὀστέα, παρεῖχον τὸ ἐνδόσιμον τοῖς τότε Ἰσραηλίταις ἵνα ἐν τῷ ναῷ ἀναπολῶσι τὰς ἀπείρους εὐεργεσίας τοῦ Κυρίου Σαβαώθ ἐπὶ τὸν προφητάνακτα,

τὸν πιστὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν περίπυστον υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ ἐκκλίνῃ.

Τίνα τρόπαια πρόκεινται ἡμῖν, ἀδελφοί, εἰς θαυμασμόν; Τὰ ἡμέτερα τρόπαια, ὄντα πνευματικὰ καθίστανται ἀνωτέρας ἀξίας τῆς τῶν ὑλικῶν καὶ πολεμικῶν. Ἐπὶ τούτων ἐπάναγκες νὰ ἐπιστήσωμεν ἔντονον τὴν προσοχὴν ἡμῶν.

Ἀνελίττοντες τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας, βλέπομεν τὰς παντοίας τοῦ ἐλληνισμοῦ φάσεις καὶ πρὸ τῆς χάριτος καὶ μετατὴν χάριν, καὶ τὴν ἐπιβρότην καὶ ἐπίδρασιν αὐτοῦ εἰς τὰς τύχας τῆς ἀνδρωπότητος. Τὰ τρόπαια ἅπερ ἔστησαν τὸ πάλαι οἱ πρόγονοι ἡμῶν κατὰ τῶν βαρβάρων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἀγωνισάμενοι, ἠλέκτρισαν ἀρκούντως τὰ ἀρχαῖα καὶ νεώτερα ἔθνη ἵνα μάχωνται ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας αὐτῶν· ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διὰ τῶν προϊόντων καὶ ἀριστουργημάτων τῆς ἐλληνικῆς διανοίας καὶ μεγαλοφυΐας τουτέστι διὰ τῆς ὑψιπετοῦς φιλοσοφίας καὶ τῆς θεωρητικῆς ἐπιστήμης διὰ τῆς ἀμιμήτου καλλιτεχνίας καὶ τῆς γονίμου ποιήσεως, διὰ τῶν εὐστόχων κοινωνικῶν θεσμῶν, καὶ διὰ τῆς μελιρρύτου καὶ ἐρρῦθμου γλώσσης αὐτῶν κατέπληξαν ἀφ' ἐνὸς καὶ ὠφέλησαν ἀφ' ἐτέρου τὸν κόσμον κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν. Πλὴν ἀλλὰ ἡ πάνσοφος τοῦ Θεοῦ πρόνοια ἤνοιξεν ἄλλο λαμπρὸν στάδιον δόξης εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος διὰ τοῦ μεγαλεπηβόλου κατακτητοῦ, ὅστις ἐν τῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ θριαμβευτικῇ αὐτοῦ εἰσόδῳ, προὔπαντηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως ἡμφιεσμένου τὴν ἐπίσημον ἱεράν στολὴν, φέροντος ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ λογεῖον καὶ τὴν μίτραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, προσκυνεῖ τὰ ἐν τῷ χρυσῷ πετάλῳ τετυπωμένα ῥήματα σφραγίδος, ἀγίασμα τῷ Κυρίῳ, οὗ τινος τὸ τετραγράμματον καὶ φοβερὸν ὄνομα ἀνεκφώνητον ἦν, καὶ αὐτοψεῖ διορθῶ μετὰ τῶν

ιερέων καὶ λευϊτῶν τοὺς χρησμοὺς τοῦ Δανιήλ περὶ ἑαυτοῦ. Οὗτος εἶναι ὁ μέγας Ἀλέξανδρος. Ἀστράπτει τὸ φῶς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀντανεκλᾷ ἀκτινοβολοῦν κατ' ὅλην τὴν Ἀσίαν, διαδίδεται παραχρῆμα ὑπὲρ τοῦ νικηφόρου βασιλέως ὁ ἐλληνισμὸς, κινεῖται ὁ τέως ναρκώδης καὶ ἀδρανὴς λαὸς, καὶ τὸ δένδρον τοῦ πολιτισμοῦ μεταφυτεύται ἐκεῖσε. Τὴν στιβαρὰν χεῖρα τοῦ ἥρωος στρατάρχου αἰσθάνεται ὁ πελώριος κολοσσὸς τῆς Ἀσίας καὶ πίπτει, κατεδαφίζεται. Ἡ μεγάλη ἐκείνη ὥσθις συνεπάγεται σοβαρὰς καὶ πολυτρόπους συνεπείας, καὶ ἰδοὺ ἅπαξ διαχαραχθεῖσης τῆς ὁδοῦ, προπαρασκευάζεται διὰ τοῦ Ἑλληνος ἡ πνευματικὴ τῶν ἀλλοθρόων ἐθνῶν ἔνωσις, καὶ διαδραματίζει τὸ μέρος αὐτῆς οὐχὶ ἡ ἀτομικότης ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα, παγκόσμιος καταστᾶσα, προώρισται ὄργανον τῶν θείων βουλῶν· ἐν τῇ νήσῳ Φάρῳ τῇ παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐστὶαν τότε τῆς παιδείας, μεταφράζεται τὸ πρῶτον ἡ ἱερὰ βίβλος τῆς Παλαιᾶς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου πρὸς τε προικισμὸν καὶ στολισμὸν τῆς περιωνύμου ἐκείνης βιβλιοθήκης, καὶ πρὸς κοινὴν χρῆσιν τῶν ἐλληνιζόντων Ἰουδαίων, οὐκ εἰδότων τὴν ἐβραϊδα· διὰ δὲ τῆς ἐλληνικῆς ταύτης μεταφράσεως ἐν ἀκαρεῖ διεχύθησαν αἱ ἀλήθειαι τῆς παλαιᾶς παρὰ πᾶσι τοῖς ἐξελληνισθεῖσιν ἔθνεσιν, οὕτω δὲ ἡ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀποκάλυψις διεκοινοποιήθη ἀπανταχοῦ. Τὴν ἐλληνικὴν ταύτην μετάφρασιν τῶν Ὁ προσαγορευομένην ἐνεχείρισαν οἱ Ἀποστολοὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἑλληνιστί συνεγράφησαν αἱ θεόδοτοι δέλτοι τῆς Νέας Διαθήκης, καὶ διὰ τῆς ἐλληνικῆς φωνῆς ἐξηπλώθη ὑπὸ τῶν πνευματεμφόρων Ἀποστόλων εἰς ἅπασαν τὴν ὑφήλιον τὸ Εὐαγγελικὸν κήρυγμα, καὶ ἐπαγιώθη ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Εὐρώπη

χριστιανισθεῖσαι ἀδελφοποιοῦνται καὶ ἀσπάζονται ἐγκαρδίως τὴν πρωτότοκον θυγατέρα τῆς Σιών, μητέρα δὲ ἀπασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, τὴν ἐλληνικὴν. Ἡ ἐπιστροφή τῶν ἔθνων εἰς Χριστὸν διὰ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας εἶναι γεγονὸς ἀξιομνημόνευτον, εἶναι τρόποιον ἀνεξίτηλον.

Φερέσβιος στάχυς τοῦ Γολγοθᾶ, βλάστημα ἱερὸν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀμάραντον ἄνθος εὐωδίας πνευματικῆς, ἀνακῦψαν ἐκ τοῦ πανακηράτου αἵματος τοῦ ἐσφαγμένου Ἀρνίου τῆς Ἀποκαλύψεως τὸ θρόσκευμα τῶν ἡμετέρων πατέρων! Αὐτόχρημα δημιουργία τῆς τρισηλίου Θεότητος ἡ ὁρθόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία, εἰς τῆς ὁποίας τὴν κολυμβήθραν ἡμεῖς ἐβαπτίσθημεν! Ἄσπιλος καὶ ἀμόλυντος νύμφη τοῦ νυμφίου Χριστοῦ, οὐκ ἔχουσα ρυτίδα οὐδὲ ρύπον! Αὕτῃ ἀντιπροσωπεῖται εἰς τὰ γεραρά ἐκεῖνα συνέδρια τὰ πνεύματι εἰρήνης ἐπὶ καθαρῶς πνευματικῶν ἀντικειμένων ἀσχολούμενα, ἅτινα ἀπὸ τοῦ Θεασαμένου τοῦ Σταυροῦ τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ, καὶ πρώτου βασιλέως χριστιανῶν, τοῦ Θεοστέπτου αὐτοκράτορος Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, συνεκαλοῦντο ἐκάστοτε ὑπὸ μόνων τῶν πολιτικῶς ἀρχόντων. Εἰς τὰς ἐπτὰ ἀγίας οἰκουμενικὰς Συνόδους, τὰς γενικὰς τοῦ χριστιανισμοῦ συνελεύσεις, οἱ ὁρθόδοξοι Ἕλληνες, ἐπίσκοποι καὶ πατέρες, διὰ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης προήσπιζον τὰ Θεσπισθέντα ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος καὶ διδαχθέντα ὑπὸ τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων· διὰ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης συζητηθέντα, ἀναπτυχθέντα καὶ ἐξηγηθέντα κατὰ τῶν ἀναφυσόμενων αἱρέσεων, διετρανώθησαν, διετυπώθησαν καὶ ἐξησφαλίσθησαν τὰ ἐξ ὑπαρχῆς σεπτὰ δόγματα, ἅπερ ἐπεσφραγίσατο τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

Εὐδαίμονες ἡμεῖς, Ἕλληνες ἐν Χριστῷ ἀδελφοί! Ἐχομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, ὡς ὁ πάλαι Ἰσραὴλ, τρόπαια νὰ ἐξυμνήσωμεν εἰς τὸν ἀρτιπαγῇ τοῦτον οἶκον τοῦ Κυρίου, ἀπομίμημα μὲν τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως, ἐπὶ τοῦ Θεοδόχου Τάφου ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνεγερθέντος ἐπιστάσις τῆς ἁγίας Ἑλένης, ναοῦ ἐνδιαφέροντος τὰ μέγιστα πᾶσαν χριστιανικὴν ψυχὴν, ἀπεικόνισμα δὲ τοῦ ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ναοῦ θέλγοντος τὰ μάλιστα πᾶσαν ἐλληνικὴν καρδίαν, προκαλέσαντος ἄλλοτε εἰς ἄλλας ἐνδόξους ἡμέρας δάκρυα χαρᾶς, νῦν δὲ ἀποσπῶντος δάκρυα πένθους!

Ἀλλὰ συνοδεύσατέ μοι, ἀδελφοί, ὅπως λεπτομερέστερον ἐρευνήσωμεν καὶ κατὰ ἀρχόμενος τοῦ λόγου εἶπον ὑμῖν, θαυμάσωμεν τὰ πνευματικὰ ὑμῶν τρόπαια. Πλεῖστα ὅσα, ἀναρίσμητα τρόπαια παρατηροῦμεν καὶ διὰ τῶν αἰσθητῶν καὶ διὰ τῶν νοητῶν τῆς πίστεως ὀφθαλμῶν· τὸ ἀήττητον τρόπαιον τοῦ Σταυροῦ, ἔργον τῆς δυνάμεως καὶ σοφίας τοῦ Θεοῦ, τὸ λάβαρον, τὴν ἀναπεπταμένην σημαίαν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας, τὴν ὑψηλὴν προτίμησιν, ἣν ὁ Θεὸς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Οἰκουμένης ἐδωρήσατο τῷ ὑμετέρῳ ἔθνει, τῇ ὑμετέρᾳ γλώσσῃ, τῇ λαλουμένῃ ἀπανταχοῦ καὶ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ τε καὶ τῶν μαθητῶν, τὴν ἀντιλάμπουσαν ἀρχέτυπον λέξιν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, τὴν ἀντηχοῦσαν χρυσήλατον σάλπιγγα τῶν Θεοπνεύστων Γραφῶν, τὴν στεντορεῖα τῇ φωνῇ κηρυττομένην ἀρχέγονον καὶ ἀκίβδηλον διδασκαλίαν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων, τὴν εἰδικὴν ἐκείνην χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὴν ἐλκύσασαν διὰ τῆς ὑμετέρας διαλέκτου τὸν ἄψεν καὶ εἰδωλολάτρην κόσμον εἰς τὴν ἀληθῆ Θεοσέβειαν καὶ Θεογνωσίαν, προστατοῦσαν δὲ ἀεννάως τῆς τοῦ Χριστοῦ ὀρθο-

δόξου ἐκκλησίας κατὰ τῆς ἰοβόλου πλάνης, τῶν ποικίλων διωγμῶν καὶ τῶν παντοειδῶν αἱρέσεων, τῶν μυρίας μορφὰς λαμβανουσῶν δίκην ἄλλου Πρωτέως, τὴν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει στάθμην τῆς δογματικῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ὡς παρακαταθήκην ἱερὰν, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ διαφυλάττει ἡ ἀμόμητος ἡμῶν ἐκκλησία ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἀρχαιότητος ἄχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, τὴν στάθμην τὴν διευκρινοῦσαν καὶ διαφωτίζουσαν τὴν ὕλην, τὸ εἶδος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἡμετέρας θεολογίας· τὰ διανυγῆ νάματα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, τῆς πηγαζούσης ἐκ τοῦ πολυχεύμονος ποταμοῦ τῆς ζωῆς καὶ ὀρθῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, τοὺς ἀδιαρρήκτους δεσμοὺς τῆς κατὰ Χριστὸν ἀδελφότητος τῆς παραγούσας ὁσημέραι τὸν ἐξευγενισμόν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόοδον. Εἰς ἄλλο τρόπαιον ἀτενίζομεν, εἰς τὰ ἱερὰ μαρτύρια τῶν ἀτρομήτων τῆς πίστεως ἡρώων καὶ τὴν διὰ τούτων στερέωσιν αὐτῆς, καὶ εἰς τὰς ὁμολογίας τῶν ὁμολογητῶν, τῶν τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου βαστασάντων, οὐχ' ἦττον διὰ τοὺς ἐνδόξους ἰδρυτὰς καὶ τοὺς πνευματικοὺς καρποὺς, ῥίπτωμεν τὰ βλέμματα ἡμῶν εἰς τὰ ἡσυχαστήρια τῆς Θηβαΐδος, τοῦ Πηλουσίου, τοῦ Πόντου, τοῦ Ἰορδάνου, τῶν ἁγίων τόπων, καὶ εἰς τὰς λαύρας τοῦ Ἀδωνος, καὶ τὴν διὰ τούτων προκοπὴν τῆς χριστιανικῆς τολειότητος καὶ τῆς ὀρθοδοξίας, εἰς τὰς περιφήμους κατηχητικὰς σχολὰς τῶν Ἀλεξανδρέων, τῶν Ἀντιοχέων καὶ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν καὶ τὴν ἐκ τούτων προκύψασαν ὠφέλειαν διὰ τῆς στηρίξεως τῶν ὀρθῶν δογμάτων καὶ τῆς ἀνέκαθεν παραδόσεως. Ἄλλο τρόπαιον θαυμαστὸν ἔχομεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, τὴν πανσθενῆ τοῦ Θεοῦ ἀρωγὴν εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἐκκλησίαν, ὅπως αὕτη, ὡς ἄλλη μυστικὴ κιβωτὸς διασώσῃ

ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς βαρβαρότητος καὶ τῆς σιδηρᾶς δουλείας τὸ ἡμέτερον ἀναξιοπαθοῦν γένος, τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν, τὴν φιλολογίαν καὶ τοὺς ἐθνικοὺς χαρακτῆρας τὸ ἡμέτερον, λέγω, γένος τὸ καὶ ἐν τῇ πτώσει αὐτοῦ κατορθῶσαν τὴν παλιγγενεσίαν τῶν γραμμάτων ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ. Τί ἄλλο τρόπαιον παρίσταται ἡμῖν; Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ σηκῷ τῆς θεότητος ἀκούεται τὸ διαπρύσιον κελεύσμα τῆς πίστεως τῶν Ἀθανασίων, τῶν Βασιλείων, τῶν Γρηγορίων, τῶν Χρυσοστόμων καὶ τῶν Κυρίλλων. Νὰ ἀποσιωπήσωμεν ἄράγε τὴν προσφουεστάτην διοργάνωσιν καὶ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἡμετέρας ἱεραρχίας; Αὕτη ὑπὸ κανονικῶν καὶ διαδοχικῶν ποιμένων συνταγματικῶν καὶ ἐλευθέρως κυβερνωμένη, τὸν δὲ Χριστὸν μόνην ἀόρατον κεφαλὴν καὶ κέντρον ἔχουσα, οὐδόλως εἰς τὰ πολιτικὰ ἀναμιγνυομένη ἀπονέμει τὸ κύρος εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους τὰς βαδίζούσας τοῖς ἵχνεσι τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πατέρων, καὶ συναρμολογουμένας τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ λυτρωτοῦ, συγκροτουμένας δὲ οὐχὶ διὰ κοσμικοὺς σκοποὺς καὶ ἰδιοτέλειαν, διότι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ταύτας θεωρεῖ ἀνώτατον δικαστὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, οὐδένα δὲ πρωθιεράρχην τίθῃσιν ὑπεράνω τῶν Συνόδων, ἀλλ' ἰσοτίμους ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ἅπαντας ἀναγνωρίζουσα.

Εἰς τοιαῦτα τρόπαια ἡμεῖς ἐγκαυχώμεθα, τοιαῦτα καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ Πατρίς ἐντέλλονται ἡμῖν, ἀδελφοί, νὰ ἐπιδεικνύωμεν, ἕνεκα τούτων πρέπει νὰ εὐγνωμονῶμεν τῷ Θεῷ, ἐκφωνοῦντες συγχρόνως μετὰ τοῦ ἱεροψάλτου “Μὴ ἡμῖν, Κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν.” Ὅποια δὲ ἀναζωπυροῦνται ἡμῖν θρησκευτικὰ αἰσθήματα!

ὅποια ἱερὰ μυστήρια διὰ τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου πνεύματος τελετουργοῦνται ἐν τῷ θείῳ τούτῳ ναῷ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶναι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ! ὅποιος διηνεκῆς ἁγιασμὸς ἀναβλύζει ἐνταῦθα! Σιγησάτωσαν τὰ ἀνθρώπινα πάθη, ἀνασύρεται ὁ πέπλος τοῦ μέλλοντος, καὶ ἐνώπιον ἡμῶν καταφαίνεται ἢ ἁθανασία, ἢ αἰωνιότης, ὁ Παράδεισος, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Θεοῦ τούτου ναοῦ πνευματικῶς πρέπει νὰ πανηγυρίσωμεν, ἀδελφοί. Καὶ ὥς δέον ἔρχεται μοι εἰς τὴν μνήμην ὁ τῆς Θεολογίας φερώνυμος, ὁ ἱερὸς Γρηγόριος, οὕτως ἀποφαινόμενος. “Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι παλαιὸς νόμος καὶ καλῶς ἔχων· μᾶλλον δὲ τὰ νέα τιμᾶσθαι δι’ ἐγκαινίων. καὶ τοῦτο οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις, ἐκάστης τοῦ ἐνιαυτοῦ περιτροπῆς τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπαγούσης, ἵνα μὴ ἐξίτηλα τῷ χρόνῳ γένηται τὰ καλὰ, μηδὲ παραρροῇ λήθης βυθοῖς ἀμυρούμενα. Ἐγκαινίζονται μὲν πρὸς Θεὸν νῆσοι, τῷ Ἡσαΐα ὥσπερ ἀνέγνωμεν· ἅς τινες δὲ τὰς νήσους ταύτας ὑποληπτέον; οἶμαι δὲ τὰς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐκκλησίας ἄρτι κατισταμένας, καὶ τῆς ἀλμυρᾶς ἀπιστίας ἀνακυπτούσας, καὶ πῆξιν λαμβανούσας, τῷ Θεῷ βάσιμον.” Συνωδὲ τῷ τῆς Ναζιανζοῦ τριαδικῷ Θεολόγῳ, ψάλλει ἐν τοῖς ἄσμασιν αὐτῆς καὶ ἡ ἐκκλησία. “Ἐγκαίνια, ἐπαναλαμβάνει ῥητορικῶς τῷ σχήματι, ἐγκαίνια ἡ πανήγυρις. Ἀλλ’ ἐγκαινίζεσθε, συνεχίζει ὁ Θεὸς Πατήρ, καὶ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ἀπορρίψαντες, ἐν καινότητι ζωῆς πολιτεύεσθε, πᾶσι χαλινὸν ἐπιθέντες, ἐξ ὧν ὁ θάνατος, πάντα τὰ μέλη παιδαγωγήσαντες, πᾶσαν τὴν πονηρὰν τοῦ ξύλου βρωσιν μισήσαντες ἢ ἐμέσαντες, καὶ διὰ τοῦτο μόνον μεμνημένοι τῶν παλαιῶν, ἵνα φύγωμεν Οὕτως ἐγκαινίζεται ἄνθρωπος, οὕτως τιμᾶται ἡ τῶν ἐγκαινίων

ἡμέρα, τοιαύτη τροφή, τοιαύτοις ἐδέσμασι Τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον· ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά. Τοῦτο τῇ ἐορτῇ καρποφόρησον, τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν ἀλλοιώσῃτι· καὶ μηδὲ οὕτω μέγα φρονήσης, ἀλλὰ φθάσαι τὸ τοῦ Δαβὶδ, αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου, παρ' οὗ πᾶν ἀνθρώποις τὸ κατορθούμενον.” (Γρηγ. λόγ. εἰς τὴν Καινὴν Κυριακὴν.)

Πρὶν ἢ παύσω τοῦ λόγου ἀποτείνομαι πρὸς Ὑμᾶς ἰδίως, ὧς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ τῆς προσφιλοῦς μοι ταύτης κοινότητος. Εὐχομαι ὀλοφύχως ἵνα διαπρέπητε πάντοτε ἐπ' εὐσεβείᾳ ὁμονοίᾳ, φιλογενείᾳ καὶ τῇ περὶ τὰ πάτρια ἀφοσιώσει. Ἐλλείπουσί μοι λέξεις ἱκαναί ὅπως ἐξυφάνω τὸν δίκαιον καὶ προσήκοντα ἔπαινον Ὑμῶν. Εἷς τε τὴν κατασκευὴν, τὴν διακόσμησιν καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ θείου τούτου ναοῦ ἀπαραιμίλλως ὑπέστητε γενναίας δαπάνας. Ἐξεπληρώσατε, ὧς λάτραι τοῦ ἱ. Χριστοῦ, καθῆκον ἱερὸν καὶ πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς ἀδελφούς, οἰκοδομήσαντες τοῦτον τὸν ναὸν οὐ μόνον ἀνώτερον καὶ κομψότερον τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐλληνικῶν ναῶν, ἀλλὰ καὶ πρόδηλον κόσμημα καὶ καλλώπισμα τῆς ἐμπορικωτάτης ταύτης μεγαλοπόλεως τῆς Ἀγγλίας. Ὁ θεὸς θέλει ἀνταμείψει ὑμᾶς ἑκατονταπλασίως καὶ τώρα καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἐντοσοῦτῳ ἡ ἡθικὴ εὐαρέστησις ἦν συναισθάνεσθε ὡς τέκνα τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑπερτερεῖ ἀναντιρρήτως πάσης ὑλικῆς δύσεως. Ὁ Ἕλληन ἐναβρύνεται ἀπανταχοῦ γῆς ἐπὶ τῇ πίστει καὶ τῇ πατρίδι, κρατῶν σύνθημα ἱερὸν τὸ, μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος· ὅθεν μνημονεύετε τῆς φιλτάτης πατρίδος καὶ ἀπρίξ ἔχεσθε τῆς θείας ἡμῶν πίστεως, μετοχετεύσατε ταύτην ὡς ἱερὸν κειμήλιον εἰς τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπαραχάρακτον,

ἀπαρασάλευτον καὶ ἀκεραίαν οἷαν παρελάβομεν παρὰ τῆς μητρὸς ὑμῶν, τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς, ἣτις ὡκοδόμηται ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰ. Χριστοῦ καὶ ἧς πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσι πώποτε. Μὴ διαλίπητε παντάπασιν, ἀδελφοί, συμβαλλόμενοι εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐκλειαν τοῦ ἔθνους. Ἀρκεῖ δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἀναλογισθῶμεν ὅτι καὶ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐποικοῦντας καὶ διὰ τοὺς παρεπιδημοῦντας ἀδελφοὺς ἐν ταύτῃ τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ φιλοξενίᾳ γῇ τοῦ κολοσσιαίου τῶν Βρεταννῶν ἔθνους, τοῦ ἀπὸ πρωτοπυργῶν ἄχρι σπουδαστῶν καλλιεργοῦντος τοσοῦτον εὐδοκίμως τὰ ἐλληνικὰ γράμματα, τὴν κλασικὴν ἡμῶν φιλολογίαν, ὁ θεόσωστος καὶ θεοφροῦρητος οὗτος ναὸς, οὗτινος δομήτωρ αὐτὸς ὁ θεὸς τυγχάνει ὢν ἡ ἀκράδαντος ἀκρόπολις τῆς πίστεως καὶ τὸ παλλάδιον τοῦ ἐλληνισμοῦ, ὑπάρχει δὲ ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας γλυκυτάτῃ πατρίδι σύναμα καὶ μήτηρ φιλόστοργος ἐκκλησία. Ἄπειρα τὰ χρέη ἡμῶν πρὸς ἀμφοτέρας· ἡ μὲν ἔδωκε τὴν φυσικὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν προγονικὴν δόξαν, ἡ δὲ τὴν κατὰ Χριστὸν πνευματικὴν ζωὴν καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν. Πνευματικὴ μήτηρ καὶ τροφὸς τρέφουσα τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας, ἁγιάζουσα διὰ τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἀπὸ τῆς κοιτίδος ἄχρι τοῦ θανάτου, ἡ ἐκκλησία συνοδεύει διὰ τῶν εὐλογιῶν καὶ πρεσβειῶν αὐτῆς καὶ εἰς τοὺς ψυχροὺς τάφους τῶν κοιμητηρίων, καὶ πέραν αὐτῶν προπέμπει τὰ ἑαυτῆς τέκνα ἄχρι τοῦ οὐρανίου θρόνου τῆς θείας μεγαλειότητος τοῦ ὑψίστου μετὰ τῶν παντοτινῶν δεήσεων καὶ τῶν θερμῶν προσευχῶν αὐτῆς.

Μακαριστὴ λοιπὸν καὶ ἀξιάγαστος ἡ μεγαλόδωρος καὶ

εὐσεβῆς αὕτη κοινότης, πρόξενος γενομένη τοσούτων ψυχικῶν ἀγαθῶν! ἐπαινετὴ δὲ κατὰ πάντα τρόπον καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου ἐπιτροπὴ, ἐπὶ καλαισθησίᾳ καὶ ἀτρύτοις πύνοις χαρακτηρισθεῖσα.

Ἄς προσευχηθῶμεν, ἀδελφοί. Ἀγία Τριάς, ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ ἔχων θρόνον τὸν οὐρανὸν καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν, εἰς ὃν οὐκ ἀρκέσουσιν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, εὐδόκησον δὲ ἵνα τὸ πανάγιόν σου ἔνομα ἡ καὶ μένη ἐνταῦθα ἄχρι τῆς ἐσχάτης συντελείας, φρούρησον τὸν Θεῖόν σου τοῦτον ναὸν κραταιὸν, ἀλώβητον καὶ ἀνεπηρέαστον, σκέπασον αὐτὸν τῇ σκέπῃ τῶν Θεῶν σου πτερύγων ὡς μεγαλοπρεπὲς σκήνομα τῆς ἀρρήτου σου δόξης, ἀνάδειξον αὐτὸν ἀρράγῃ πέτρᾳ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, καὶ ἀνεξάντλητον πηγὴν ἁγιασμοῦ, χάριτος καὶ ἀγάπης, ἐνίσχυσον ἡμᾶς τοὺς ποιμαίνοντας ἵνα ὀρθοτομῶμεν τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας μέχρι τελευταίας πνοῆς ἡμῶν, γενοῦ ὡς τοῖς ἐκκλησιαζομένοις εἰσακούων τῶν ἱκεσιῶν αὐτῶν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐν οὐρανῷ καὶ ποιῶν ἃ ἂν προσεύχωνται ὧδε ἐν τῇ γῇ, ἀξιῶσον ἡμᾶς ἀκατακρίτως ὑμνεῖν Σε καὶ ἐπικαλεῖσθαι, ὅτι Σοὶ πρέπει πᾶσα λατρεία, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων!

Τοῦτον τὸν οἶκον, ἀδελφοί, ὁ Πατὴρ ὠκοδόμησε· τοῦτον τὸν οἶκον ὁ Υἱὸς ἐστερέωσε· τοῦτον τὸν οἶκον το Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐνεκαίνισεν.